

การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเครือข่ายแกนนำเยาวชนภายใต้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้

สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จังหวัดน่าน*

DEVELOPMENT OF LIFE AND CAREER SKILLS OF YOUTH LEADERS NETWORK UNDER THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY THROUGH LEARNING PROCESS TOWARDS THE CREATIVE ECONOMY IN NAN PROVINCE *

ทศพล พงษ์ตะ**

ภูมิพัฒน์ แก้วศรี***

สุชาติ ลีตระกูล****

(วันที่รับบทความ: 12 มีนาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ: 15 พฤษภาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 13 มิถุนายน 2567)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชน พัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพพร้อมทั้งสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชน และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเครือข่ายแกนนำเยาวชน กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชน จำนวน 527 คน และแกนนำเยาวชนจำนวน 400 คน ส่วนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เยาวชน จำนวน 30 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบทดสอบ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถาม สัมภาษณ์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า

1) ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเขตจังหวัดน่าน ภาพรวมมีปัญหอยู่ระดับมาก 2) กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ ผลการพัฒนาแกนนำเยาวชน พบว่า ผลการเรียนรู้ของทุกหน่วยการเรียนรู้หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 3) แกนนำเยาวชนมีความพึงพอใจการอบรมอยู่ระดับมาก 4) ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์และ 9 กลยุทธ์ ผลการประเมินข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ มีความสอดคล้องความเหมาะสม และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตและอาชีพ, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, แกนนำเยาวชน, การพัฒนาเครือข่าย

* บทความวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม จากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2566

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail em_thospon_p@rru.com

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail phuriphat.koe@rru.ac.th

(Corresponding Author)

**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail leetagoon@gmail.com

DEVELOPMENT OF LIFE AND CAREER SKILLS OF YOUTH LEADERS NETWORK UNDER THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY THROUGH LEARNING PROCESS TOWARDS THE CREATIVE ECONOMY IN NAN PROVINCE^{*}

THOSPON PONGTA^{**}

PHURIPAT KAEWSRI^{***}

SUCHART LEETAGOOOL^{****}

(Received: March 12, 2024; Revised: May 15, 2024; Accepted: June 13, 2024)

ABSTRACT

This research aimed to 1) study youth life and career skills problems, 2) develop the learning process, 3) develop life and career skills and build a network of youth leaders, and 4) make strategic recommendations for the development of life and career skills of the youth leader network. The sample group consisted of 527 youths and 400 youth leaders. The target group was 30 youths and 25 experts. The research instruments included questionnaires, interview forms, evaluation forms, and tests. Data were collected through questionnaires, interviews, and workshops. The data were analyzed by mean, standard deviation, t-test, and content analysis.

The results of the study revealed that 1) problems with life skills and careers of youth under the Philosophy of Sufficiency Economy in Nan Province as a whole were at a high level. 2) The learning process consisted of six learning units. The results of the development of youth leaders revealed that the learning outcomes of leaders in every learning unit after the training were higher than before, with a statistical significance of .05. 3) Youth leaders were satisfied with the training at a high level. 4) Strategic recommendations consisted of nine strategies. They were consistent, appropriate, and feasible at a high level.

Keywords: Life and Career Skills, Philosophy of Sufficiency Economy, Youth Leaders, Network Development

^{*} This research article received a grant to support research and innovation activities. From the Office of the Permanent Secretary, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation and the National Research Council Fiscal year 2023.

^{**} Assistant Professor of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration Chiang Rai Rajabhat University E-mail em_thospon_p@crru.com

^{***} Assistant Professor of Public Administration, Faculty of Political Science and Public Administration Chiang Rai Rajabhat University E-mail phuriphat.kae@crru.ac.th (Corresponding Author)

^{****} Assistant Professor of Educational Administration, Faculty of Education Chiang Rai Rajabhat University E-mail leetagoon@gmail.com

บทนำ

จากสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างไม่หยุดนิ่งภายใต้การพัฒนาของมนุษย์ ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างเป็นพลวัต การปรับตัวและเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญกับสภาวะการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นผลพวงจากการเปลี่ยนแปลง เป็นเรื่องสำคัญ เห็นได้จากการเกิดขึ้นของแนวคิดว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีการกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายในประชาคมโลก ในขณะที่ประเทศไทยก็น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาและบริหารประเทศ ดังปรากฏในวิสัยทัศน์ประเทศไทย ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามยุทธศาสตร์ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 (Office of the National Economic and Social Development Board., 2018, p. 4) เมื่อทุกภาคส่วนในสังคมได้ยึดถือและปฏิบัติตามจึงเป็นแนวทางการพัฒนาอย่างสมดุล โดยเฉพาะการถ่ายทอดสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของเมือง (พลเมือง) ในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคง

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดหนึ่งที่ควรพัฒนาในทุกมิติ อาทิ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะมิติด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากมีเส้นความยากจนด้านรายจ่ายที่น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน (National Statistical Office., 2023) อีกทั้งจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมในด้านสังคมของสำนักงานจังหวัดน่าน (Nan Provincial Office., 2023, p. 65) พบว่า มีสัดส่วนคนจนมากเป็นอันดับ 3 ของประเทศ คิดเป็นร้อยละ 9.17 ของประชากรในจังหวัด นอกจากนี้ ข้อมูลกรมกิจการผู้สูงอายุ (Department of Older Persons., 2022) ปี 2565 พบว่า จังหวัดน่านมีผู้สูงอายุจำนวน 108,543 คน จากประชากร 430,244 คน คิดเป็นร้อยละ 25.23 (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2565) มีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งส่งผลให้ศักยภาพทางเศรษฐกิจลดลงและมีภาวะพึ่งพิงสูง ส่วนด้านแรงงานพบปัญหาแรงงานขาดทักษะและฝีมือ เยาวชนเรียนจบไม่ตรงกับความต้องการตลาดแรงงาน และเข้าไปหางานทำในเมืองใหญ่ อีกทั้งพบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลต่อเยาวชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากมีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมีช่องทางธรรมชาติเข้า-ออกหลายช่องทางจึงเป็นเส้นทางผ่านยาเสพติดเส้นทางหนึ่ง ดังนั้นเยาวชนจึงเป็นกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีทักษะชีวิตและอาชีพที่ดีขึ้น เพื่อเป็นเกราะป้องกันผลกระทบของปัญหาที่อยู่รอบตัวต่อความสุขในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่มั่นคง ซึ่งจะเป็นการช่วยลดปัญหาทางสังคมและสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

สำหรับกระบวนการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพจะเน้นการพัฒนาแกนนำเยาวชนให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการพัฒนาตนเองและผู้อื่น ซึ่งใช้แนวคิดที่ว่า การสร้างแกนนำเป็นวิธีการที่จะช่วยให้สำเร็จตามเป้าหมายมากที่สุดวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมต่างจังหวัดของประเทศไทย เนื่องจากแกนนำจะเป็นบุคคลที่สามารถชักจูงหรือชักนำให้บุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เห็นได้จาก

มูลนิธิสยามกัมมาจล ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชน มูลนิธิสืมาซีส สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ได้มีการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาแกนนำเด็กและเยาวชน (Sirinakorn, S., 2014, p. 3) ที่สร้างภาวะผู้นำแก่เยาวชน เช่นกัน การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ แก่แกนนำเยาวชนครั้งนี้จึงมีเป้าหมายที่จะสร้างการเรียนรู้แก่แกนนำเยาวชนให้สามารถพัฒนาตนเองและเป็นผู้ผู้นำในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามการพัฒนาจะใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นฐานของกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นที่จะสร้างการดำเนินชีวิตที่เป็นสุขและการประกอบอาชีพตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ภายใต้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG (BCG Model) โดยเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพมาสร้างมูลค่า (Bio economy) คำนึงถึงการนำวัสดุที่เหลือมาใช้ประโยชน์ (Circular economy) และรักษาสีเขียวอย่างสมดุล (Green economy) การพัฒนารูปแบบดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างให้ชุมชนเข้มแข็ง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

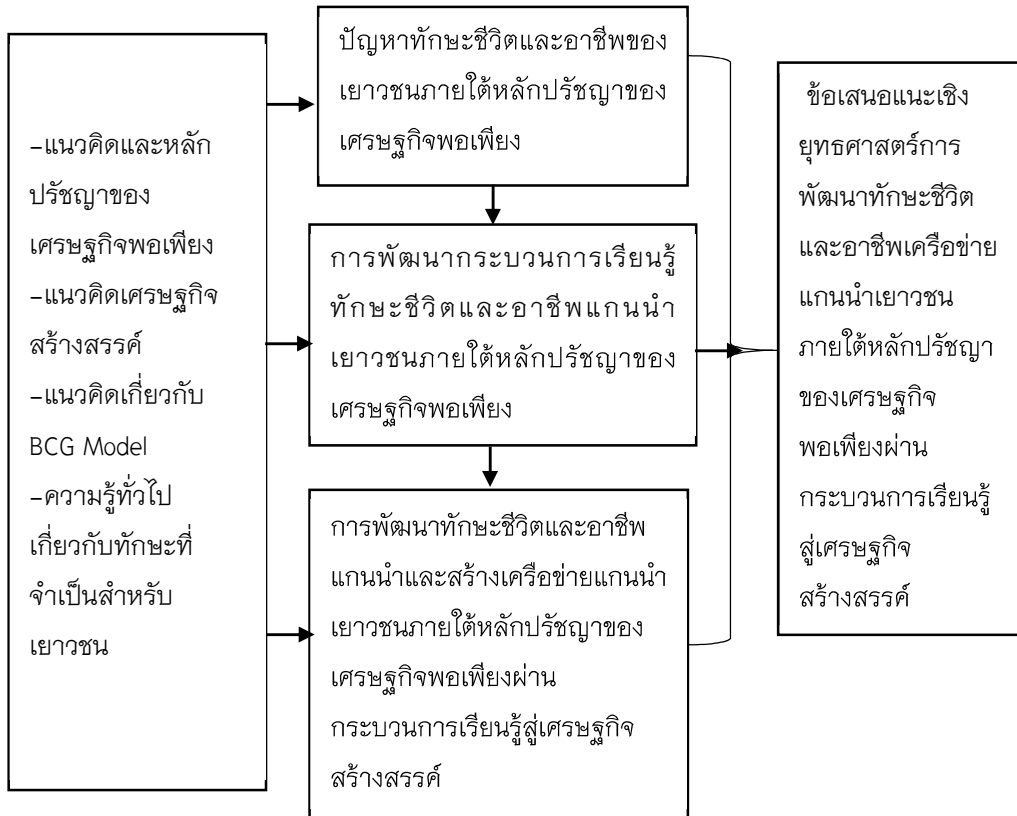
จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยสนใจพัฒนาและส่งเสริมเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยการหนุนเสริมทักษะชีวิตและอาชีพ โดยการพัฒนาความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ด้านดิจิทัล การเงิน การตลาดยุคใหม่ รูปแบบธุรกิจต่าง ๆ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการใช้ประโยชน์จากทุนทางวัฒนธรรม (Office of the National Economic and Social Development Council., 2021, p. 38) โดยร่วมกับกลุ่มและเครือข่ายของจังหวัดน่าน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความเจริญทางเศรษฐกิจให้กับประเทศชาติในการแข่งขันกับอารยประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เขตจังหวัดน่าน
2. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพแกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน
3. เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพแกนนำและสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเครือข่ายแกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพแก่นักเรียนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน 2 เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาบนฐานของความสมดุลพอดี (Bunnag, P. et al., p. 120) ที่นำไปสู่แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ซึ่งหมายถึงการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ บนฐานขององค์ความรู้ ทรัพยากรทางปัญญา และการศึกษาที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม และพื้นฐานความรู้ของสังคมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Creative Economy Agency., 2024) โดยการนำเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน ภายใต้โมเดลเศรษฐกิจใหม่ BCG (BCG Model) ได้แก่ เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมโดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงที่คำนึงถึงการนำวัสดุต่าง ๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และอยู่ภายใต้การรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลเพื่อให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน (Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council., 2024) ทั้งนี้แนวคิดดังกล่าวใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพให้นักเรียน โดยให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นในปัจจุบันท่ามกลางสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยคณะผู้วิจัยได้นำเอาทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนตามที่องค์การอนามัยโลก (WHO) (Siam Commercial Foundation., 2021) ได้กำหนดทักษะชีวิตสำหรับวัยรุ่นรุ่นศตวรรษที่ 21 ไว้ 10 ทักษะ มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา ประกอบด้วย 1) ทักษะการตัดสินใจ 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 7) ทักษะการตระหนักรู้ในตน 8) ทักษะการเข้าใจผู้อื่น 9) ทักษะการจัดการกับอารมณ์ และ 10) ทักษะการจัดการกับความเครียด และทักษะอาชีพการเป็นผู้ประกอบการหรือธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหา ทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเขตจังหวัดน่าน

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนในจังหวัดน่านที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 25 ปี จำนวน 527 คน โดยทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stratified Random Sampling) ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์สภาพปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ เยาวชนจำนวน 30 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ หากคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาเยาวชน ด้านอาชีพ ด้านวัดและประเมินผล และด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ค่า IOC อยู่

ระหว่าง .80–1.00 และทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .78

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชน หาคุณภาพโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (face validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาเยาวชน ด้านอาชีพ ด้านวัดและประเมินผล และด้านการศึกษา จำนวน 5 คน

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ สภาพปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเขตจังหวัดน่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (Srisa-Ard, B., 2011, p. 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.00 หมายถึง ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนอยู่ในระดับมา

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 แบบสัมภาษณ์ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพพบว่า กระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้กำหนดประเด็นและสร้างกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ แกนนำเยาวชน นักวิชาการด้านพัฒนาเยาวชน ด้านอาชีพและด้านการศึกษา จำนวน 15 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพ 2) แบบประเมินประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ ๓ สำหรับการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาเยาวชน ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80–1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดประเด็นและสร้างกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพ และแบบประเมินประสิทธิภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการประชุมเชิงปฏิบัติการและวิเคราะห์โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบประเมินประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำและสร้างเครือข่ายแก่นำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

1. กลุ่มเป้าหมาย ในการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ แก่นำเยาวชน ในจังหวัดน่าน 400 คนเลือกมาโดยแบ่งอำเภอในจังหวัดน่านออกเป็น 5 พื้นที่ตามบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน และคัดเลือกแก่นำเยาวชน พื้นที่ละ 80 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มเป้าหมายในการสร้างเครือข่าย ได้แก่ แก่นำเยาวชน ที่ผ่านการอบรมมาพื้นที่ละ 4 คน (แบ่งจังหวัดน่านเป็น 5 โซน ตามคลัสเตอร์พื้นที่ทางภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวจังหวัดน่าน) รวมทั้งหมด 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบ ใช้ข้อสอบทั้งหมดจำนวน 60 ข้อ โดยการหาคุณภาพของข้อสอบรายข้อ มีค่าความยากของข้อสอบอยู่ระหว่าง .35 - .72 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .38 - .75 และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC พบค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ .80 - 1.00 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบลค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ .74

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจจากการอบรม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หาคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาเยาวชน ด้านอาชีพ ด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยทำการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการอบรม

3.2 การติดตามการดำเนินการสร้างเครือข่ายแก่นำเยาวชนระดับพื้นที่โดยลงพื้นที่ในอำเภอที่มีเครือข่ายแก่นำเยาวชนในจังหวัดน่าน

4. วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ T-test แบบ dependent

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำและประเมินข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ แก่นำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

1. กลุ่มเป้าหมายในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ ตัวแทนเยาวชน นักวิชาการด้านยุทธศาสตร์ ตัวแทนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาเด็กและเยาวชน การพัฒนาอาชีพและแรงงาน ธุรกิจและการประกอบอาชีพ การศึกษาและพัฒนาสังคม จำนวน 20 คน ส่วนกลุ่มเป้าหมายในการประเมินข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนแก่นำเยาวชน ผู้บริหารหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน จำนวน จำนวน 20 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพโดยใช้กระบวนการ SWOT Analysis

2.2 การประเมินข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหา ทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเขตจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขตจังหวัดน่านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.51$) ปัญหาที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะนำประสบการณ์มาใช้ในการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.74$) รองลงมาคือ ขาดทักษะในการตัดสินใจและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในชีวิต ($\bar{X} = 3.50$) และผลจากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เยาวชนมีปัญหาเรื่องการเรียนไม่ทัน กิจกรรมค่อนข้างมาก บางครอบครัวมีผู้ปกครองดื่มสุรา ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี บางครั้งมีปัญหาการสื่อสารกับคนในครอบครัว บางรายคบเพื่อนที่มักจะชักพาไปในทางที่ไม่ดี และมีความกังวลเกี่ยวกับการหางานทำในภายหน้า

2. ผลการพัฒนาระบบการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพพบว่า กระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

2.1 กระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 6 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หน่วยการเรียนรู้เศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) หน่วยการเรียนรู้ดิจิทัลกับชีวิตและการทำงาน 3) หน่วยการเรียนรู้การพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ทันโลก 4) หน่วยการเรียนรู้เวลากับการเงินสู่ความยั่งยืนของชีวิต 5) หน่วยการเรียนรู้ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ และ 6) หน่วยการเรียนรู้สัมมาชีพที่มั่นคง โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีจุดเน้นเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ต่างกันไป

2.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิในภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้มีความทันสมัยสามารถนำไปใช้ได้สอดคล้องสถานการณ์ที่เป็นจริง ($\bar{X} = 5.00$) ผลผลิตและผลลัพธ์การเรียนรู้ระบุสอดคล้องกับกิจกรรมทำให้เห็นผลการพัฒนาชัดเจนและเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 5.00$) สาระต่าง ๆ ในองค์ประกอบหน่วยการเรียนรู้สอดคล้องกันทำให้มั่นใจว่าสามารถนำไปพัฒนาได้อย่างแท้จริง ($\bar{X} = 5.00$) สาระสำคัญของหน่วยการเรียนรู้ระบุครอบคลุมความคิดที่ชัดเจนสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 5.00$) รองลงมา คือ สาระสำคัญของหน่วยการ

เรียนรู้ระบอบรอบความคิดที่ชัดเจนสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.60$) ระดับมาก และ สื่อ / อุปกรณ์ ของหน่วยการเรียนรู้มีความหลากหลายช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ตรงตามเป้าหมาย ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.60$) อยู่ในระดับมาก

3. ผลการการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำเยาวชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์จังหวัดน่าน ดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 : เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของแกนนำเยาวชนจังหวัดน่านก่อนและหลังการอบรมในการ

เสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพ n = 400

หน่วยการเรียนรู้	ก่อน		หลัง		t	Sig .
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. เศรษฐกิจสร้างสรรค์บนฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.01	4.23	7.04	1.74	10.05**	.00
2. ดิจิทัลกับชีวิตและการทำงาน	4.44	1.70	7.86	1.29	24.50**	.00
3. พัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ทันโลก	2.69	0.76	8.75	0.69	85.41**	.00
4. เวลากับการเงินสู่ความยั่งยืนของชีวิต	3.23	1.30	8.28	1.50	36.71**	.00
5. ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์	3.71	1.32	8.19	5.07	12.49**	.00
6. สัมมาชีพที่มั่นคง	5.85	6.39	8.26	1.29	5.43**	.00
ภาพรวม	3.99	1.32	8.06	1.09	35.76**	.00

**แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการพัฒนาแกนนำเยาวชนโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ พบว่า ระดับทักษะชีวิตและอาชีพและผลการอบรมของหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 : ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของแกนนำเยาวชนที่ได้รับการอบรมการ

เสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน n = 400

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การอบรมทำให้เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จะช่วยให้การประกอบธุรกิจ มีความมั่นคงและยั่งยืน	4.14	0.86	มาก
2. การอบรมช่วยให้เข้าใจทักษะชีวิต และวางแผนอาชีพของตนเองได้	4.12	0.72	มาก
3. การอบรมช่วยให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างโอกาสทางธุรกิจได้	4.11	0.76	มาก

ตารางที่ 2 : (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. การอบรมทำให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องรักษาสังแวดล้อม	4.08	0.84	มาก
5. การอบรมทำให้เกิดความมั่นใจที่จะเป็นแกนนำในการพัฒนา ทักษะชีวิต และอาชีพได้	4.04	0.83	มาก
6. การอบรมทำให้ได้รับความรู้ที่ไม่เคยรู้มาก่อน	4.03	0.73	มาก
7. การอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับตนเองได้ เป็นอย่างดี	4.03	0.72	มาก
8. การอบรมทำให้เข้าใจเรื่องของโมเดลเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (BCG) และเศรษฐกิจพอเพียง (SEP)	3.99	0.73	มาก
9. การอบรมสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง	3.71	0.82	มาก
เฉลี่ยรวม	4.02	0.58	มาก

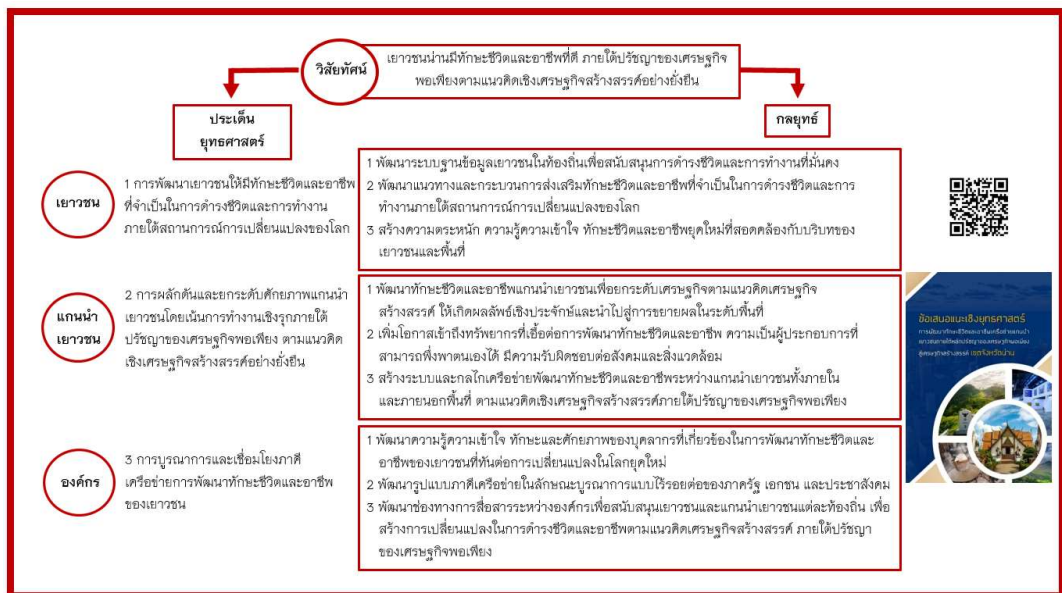
จากตารางที่ 2 พบว่า การอบรมกระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างทักษะชีวิตและอาชีพแกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน ภาพรวมพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอบรมทำให้เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจสร้างสรรค์จะช่วยให้การประกอบธุรกิจ มีความมั่นคงและยั่งยืน ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมาคือ การอบรมช่วยให้เข้าใจทักษะชีวิตและวางแผนอาชีพของตนเองได้ ($\bar{X} = 4.12$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอบรมสอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ผลการติดตามการดำเนินการสร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนในพื้นที่ พบว่า การขยายผลและสร้างเครือข่ายเยาวชนใน 5 พื้นที่ของตัวแทนแกนนำเยาวชน ได้แนวโน้มการสร้างอาชีพตาม BCG Model และโมเดลธุรกิจ CANVAS Model ทั้งหมด 5 อาชีพ ดังนี้ พื้นที่เขตอำเภอโชนเหนือ ได้แก่ การพัฒนาผู้ประกอบการบริการท่องเที่ยวและโรงแรมรุ่นใหม่ พื้นที่เขตอำเภอโชนใต้ ได้แก่ ประดิษฐ์เป็นของใช้หรือของประดับจากเปลือกยมหิน พื้นที่เขตอำเภอโชนกลาง ได้แก่ ผู้นำชุมชนเมืองเก่ามีชีวิต พื้นที่เขตอำเภอโชนตะวันออก ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหาร และพื้นที่เขตอำเภอโชนตะวันตก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์การจักสานไม้ไผ่

4. ผลการจัดทำและประเมินข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ แกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

4.1 ผลการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเครือข่ายแกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน มุ่งเน้นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วนทั้ง เยาวชน แกนนำเยาวชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังวิสัยทัศน์ที่ว่า “เยาวชนน่านมีทักษะชีวิตและอาชีพที่ดีภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตาม

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน” โดยมีพันธกิจ 1) ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาเยาวชนให้มีทักษะชีวิตและอาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการทำงานภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก 2) ขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพแก่นำเยาวชนโดยเน้นการทำงานเชิงรุกภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวคิดเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน และ 3) บูรณาการและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งประกอบด้วย 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ 6 กลยุทธ์และ 9 แผนงาน โดยนำเสนอรูปแบบแผนภาพและข้อมูลฉบับสมบูรณ์ในรูปแบบ E-book ตามลิงค์ QR code ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเครือข่ายแก่นำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน

4.2 ผลการประเมินข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ ภาพรวมมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.50$) ความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.09$) และการนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.25$) อยู่ในระดับมาก และมีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กับ จังหวัดน่าน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดน่าน และหอประชุวรชาลที่ ๙ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 6 เครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน และขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนขาดทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะนำประสบการณ์มาใช้ในการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพ และขาดทักษะในการตัดสินใจและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ

เรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิต อยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เยาวชนจังหวัดน่านขาดทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ที่จะนำประสบการณ์มาใช้ในการดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพ อาจมาจากหลายปัจจัย เช่น การเรียนการสอนปัจจุบันที่เน้นการท่องจำ นักเรียนขาดการฝึกฝนทักษะที่จะทำให้เกิดการคิดอย่างสร้างสรรค์ ในขณะที่ ความสำคัญของทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ช่วยให้เยาวชนสามารถแก้ไขปัญหา คิดนอกกรอบ และสร้างสิ่งใหม่ๆ อีกปัจจัยอาจมาจากสภาพแวดล้อมของจังหวัดน่านที่โครงสร้างพื้นฐานอาจไม่เอื้อต่อการเข้าถึงทรัพยากรที่อยู่ต่างพื้นที่ ทำให้บางครั้งเป็นข้อจำกัดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เช่น การเข้าถึงพื้นที่ในการทำสิ่งใหม่ หรือการพบปะผู้คนจากต่างถิ่นที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น (Watthanaporn, S., 2022)

ส่วนปัจจัยที่ทำให้เยาวชนขาดทักษะในการตัดสินใจและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในชีวิต ซึ่งอาจมีปัจจัยหลายประการที่มาจากสาเหตุเดียวกันกับการขาดทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ เช่น ด้านบุคลิกภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แต่ปัญหาที่สำคัญอีกปัจจัยก็คือ สื่อสังคมออนไลน์ที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายและบางครั้งก็ขัดแย้งกัน ที่มักจะพบบ่อย บางครั้งทำให้เยาวชนเกิดความไม่ชัดเจน ส่งผลในการตัดสินใจ โดยเฉพาะเยาวชนที่ขาดการให้คำแนะนำถูกต้องในการบริโภคสื่อ รู้ไม่เท่าทันสื่อ ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจตามมาและถูกนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ปัญหาที่ผิดพลาด อันเป็นผลมาจากการเสพสื่อ เช่น เชื่อข่าวปลอม คล้อยตามกระแสโซเชียล เป็นต้น ดังงานวิจัยของ พระสมุห์ธนภัทร ธนภุโท (ทิพย์วงษ์) และคณะ (Dhanabhadho (Tipwong), T., S. et al., 2020) ที่ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาทางสังคมของเยาวชนกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า ปัญหาทางสังคมของเยาวชนกลุ่มพฤติกรรมเสี่ยงสาเหตุหนึ่งมาจากครอบครัวไม่ได้ดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร เช่น การเลี้ยงดูแบบตามใจการใช้สื่อออนไลน์ที่ขาดการควบคุมและการแนะนำที่ถูกต้องจากผู้ปกครอง เป็นต้น จะเห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์อาจทำให้เยาวชนตัดสินใจผิดพลาดได้เช่นกัน และการตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับสุขภาพด้วยเช่นกัน

2. จากการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเครือข่ายแกนนำเยาวชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เขตจังหวัดน่าน โดยหน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วย ที่พัฒนามาอย่างเป็นระบบและผลของการใช้หน่วยการเรียนรู้ เยาวชนมีความพึงพอใจในระดับมาก และความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .01 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า หน่วยการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการยกระดับทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชน โดยลักษณะเด่นของหน่วยการเรียนรู้ก็คือ มีการสร้างการเรียนรู้ทั้งการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพหรือการวางแผนทำธุรกิจในอนาคต ซึ่งการเรียนรู้ทั้งการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพหรือการวางแผนทำธุรกิจจะมีการสอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปทุกหน่วย โดยเน้นให้เยาวชนเห็นว่า ไม่ว่าจะทำชีวิตหรือประกอบอาชีพใดก็ตามจะต้องคำนึงถึงเรื่องของความรู้ในสิ่งนั้น การมีคุณธรรม และดำเนินการด้วยความพอเพียง ความพอประมาณและการสร้างภูมิคุ้มกันเป็นหลัก ซึ่งทักษะชีวิตและอาชีพของหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการศึกษาทักษะการทำงานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของรักติบูล สิทธิลภ (Sittilop, R., 2023, p. 42) พบว่า ทักษะการทำงานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการ

ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการคิดและการแก้ไขปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการบริหารจัดการตนเอง ทักษะการควบคุมและพัฒนาตนเอง ซึ่งทักษะเหล่านี้ได้ถูกนำไปกำหนดไว้ในกระบวนการเรียนรู้ทั้งสิ้น และทักษะบางประการของงานวิจัยของ ยุพยง วุ่นวงษ์ (Wunwong, Y., 2018) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและทักษะอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ทักษะอาชีพของนักเรียนประกอบด้วย 5 ทักษะเช่น ทักษะของความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการฝึกฝนอบรม เพื่อเตรียมพร้อมในการมีชีวิตอย่างมีความสุขในศตวรรษที่ 21

อย่างไรก็ตามหน่วยการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้เน้นการปรับเปลี่ยน mindset ของเยาวชนเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ได้กับทุกเรื่องไม่ใช่เพียงแต่ด้านการเกษตรเท่านั้น อันจะเป็นการช่วยเปลี่ยนภาพจำของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เรียนรู้มาก่อนหน้านี้ให้มีความชัดเจนมากขึ้น เห็นได้จากข้อมูลของมูลนิธิชัยพัฒนา (The Chaipattana Foundation., 2024) ที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคการเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม อย่างไรก็ตาม เนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ จะครอบคลุมทักษะสำคัญและจำเป็นสำหรับเยาวชนที่นำไปใช้ซึ่งสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ และสร้างการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีการเริ่มต้นจากการให้ความรู้พื้นฐานและความเข้าใจเกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ BCG Model รวมถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนก่อน จากนั้นจะสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับ digital literacy ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ต่อมาเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้ทันต่อโลกที่เปลี่ยนไป รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ที่ถือว่าเป็นกลไกสำคัญต่อการสร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์อีกด้วย มีการเรียนรู้การบริหารเวลาและการเงิน การใช้เวลาอย่างเป็นประโยชน์และคุ้มค่าให้มากที่สุดที่จะช่วยให้รู้จักวางแผนทางการเงินไม่ต้องเป็นหนี้ในอนาคต ต่อมาเป็นการสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพสมัยใหม่ที่เยาวชนควรรู้ รวมทั้งการเรียนรู้ในการประกอบสัมมาชีพที่มั่นคงที่เป็นการพัฒนาหรือสร้างธุรกิจให้เกิดความมั่นคงโดยการเรียนรู้จักวิเคราะห์หรือวางแผนการประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ที่กล่าวมานี้จะเป็นจุดเด่นของกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

นอกจากนี้ การดำเนินงานได้สร้างแกนนำเยาวชนที่นำการเรียนรู้ไปเผยแพร่ขยายผลและสร้างเครือข่ายในพื้นที่อีกด้วย ด้วยเหตุผลที่ว่าเยาวชนคือพลเมืองที่เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมหรือกล่าวได้ว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบ้านเมือง ดังที่ ญัฐวุฒิ ธนัญชัย (Thananchai, N., 2008, p. 15) ได้ชี้ให้เห็นบทบาทของแกนนำเยาวชนในการพัฒนาสังคมไทยไว้ว่า ผู้นำเยาวชนหรือคนหนุ่มสาว มีบทบาทต่อการพัฒนาสังคมเป็นอย่างมาก ไม่เพียงเท่านั้นยังมีหน่วยงานในพื้นที่ซึ่งให้การสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นจังหวัดน่าน เทศบาลเมืองน่าน ผู้ประกอบการ และโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจัดได้ว่าเป็นกลไกทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญตั้งแต่การร่วมออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การนำไปใช้ กระทั่งสร้างเครือข่าย ดังที่ สมรภูมิ อ่อนอุ้น และธานี เกสทอง (Onun, S. & Kesthong, T., 2015, p. 201) ชี้ให้เห็นความสำคัญของ

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการสอนโดยพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อสร้างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น จึงถือว่าเป็นการนำการเรียนรู้ไปใช้จริงในพื้นที่และมีการสร้างทีมงานหรือเครือข่ายที่จะทำให้แนวโน้มการสร้างอาชีพใหม่หรือการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับอาชีพเดิมในท้องถิ่นอันเป็นการช่วยให้เกิดความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนและยังเป็นเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย โดยการมีเครือข่ายจะช่วยให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนซึ่งกันและกัน เครือข่ายสามารถช่วยแก้ปัญหาด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลและองค์กรได้แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารรวมทั้งบทเรียนและประสบการณ์กับบุคคลหรือองค์กรที่อยู่นอกหน่วยงานหรือองค์กรของตน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นอกจากนี้สมาชิกมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร รวมถึงช่วยให้มีพลังในการต่อรองมากขึ้นและเกิดการพัฒนายั่งยืน

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ได้เสนอแนะให้สอดคล้องและครอบคลุมกับกลุ่มเป้าหมายตั้งแต่ระดับปัจเจกกระทั่งองค์กร ได้แก่ เยาวชน แกนนำเยาวชน และหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการดำเนินงานที่สอดคล้องและบูรณาการร่วมกันทั้งต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพ ตรงตามแนวทางการพัฒนา ในแผนย่อยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดย สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (Office of the National Economic and Social Development Council., 2021, p. 3) ซึ่งระบุว่า ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคอุตสาหกรรม ชุมชน และภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมที่เข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่หอการค้าจังหวัดน่าน สามารถนำกระบวนการเรียนรู้สู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ไปเป็นแนวทางสร้างการเรียนรู้และทักษะให้กับเยาวชนในสถานศึกษาและผู้ประกอบการในท้องถิ่น เน้นการนำทรัพยากรชีวภาพและวัฒนธรรมของท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม และอาจดำเนินการในรูปแบบฝึกอบรม สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการท้องถิ่นการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

2. กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัดน่าน สามารถนำผลการศึกษาไปใช้กำหนดนโยบายและแผนระดับจังหวัด ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพให้กับเยาวชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเพียงพอ

3. เทศบาลเมืองน่าน สามารถนำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนไปเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางการพัฒนาใน 3 กลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ เยาวชน แกนนำเยาวชน และหน่วยงานหรือองค์กรการพัฒนาเยาวชน

4. กองทุนพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเยาวชนจังหวัดน่าน สามารถนำข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนเป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ แผนงาน และความต้องการของเยาวชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพให้กับเยาวชนอย่างยั่งยืน โดยเน้นที่การพัฒนาทักษะที่เยาวชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอนาคตเช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เป็นต้น

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของเยาวชนในบริบทที่หลากหลาย เช่น เยาวชนที่อาศัยอยู่ในชนบท เยาวชนที่มีฐานะยากจน เยาวชนที่มีความพิการ เยาวชนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น เนื่องจากแนวทางการพัฒนาน่าจะมีความแตกต่างกันภายใต้ข้อจำกัดของเยาวชนแต่ละประเภท

3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพที่สร้างสรรค์สำหรับคนทุกช่วงวัย เพื่อให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกันเนื่องจากคนแต่ละช่วงวัยย่อมมีการใช้ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการทำงานที่ต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

References

- Bunnag, P. et al. (2011). *His Majesty the King's genius in management*. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Creative Economy Agency (Public Organization). (2024). *What is the creative economy?*. Available on <https://www.cea.or.th/th/about> (Retrieved 2024, January 21).
- Department of Elderly Affairs. (2022). *Statistics on the elderly*. Available on <https://www.dop.go.th/th/known /side/1/1/1766> (Retrieved 2024, January 21).
- Department of Children and Youth. (2020). *National Youth Day*. Available on <https://www.dcy.go.th/> (Retrieved 2023, April 11).
- Dhanabhaddo (Tipwong), T., et al. (2020). Guidelines for solving social problems of youth with risky behavior groups in the area. Pa Phayom District area Phatthalung Province. *Mahachula Nakornrat Journal*, 7(5), 132–147.

- Nan Provincial Office. (2023). *Nan Provincial Development Plan (2023 – 2027)*. Nan: Nan Provincial Office.
- Naiman, L. (2015). *The importance of creativity in education*. In C. J. Craig, S. M. Ross, & M. J. Devlin (Eds.), *Creativity in the 21st century* (pp. 23–34). London, UK: Routledge.
- National Statistical Office. (2023). *Poverty line. (Expenses) classified by region and province 2012 – 2021*. Available on https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/statistics_and_indicators?impt_branch=309 (Retrieved 2023, April 11).
- Onun, S. & Kesthong, T. (2015) Guidelines for educational institution administration according to the philosophy of Sufficiency Economy of secondary schools in Tak Province. Under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office 38. *Journal of Graduate Studies in Northern Rajabhat Universities*, 5(9), 195 – 208
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). *National strategy for 20 years (2018 – 2037)*. Bangkok: Office of the Secretary of the National Strategy Committee. Office of the National Economic and Social Development Board.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2021). *Final Report, Issue 12, Learning development. Project to develop a statistical data system and indicators for use in government administration according to the national strategy*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Office of the National Economic and Social Development Council (2021). *Complete report. Project to develop a statistical data system and indicators for use in public administration according to strategy*. Bangkok: Chulalongkorn University Service Center.
- Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council. (2024). *BCG in Action*. Available on <https://www.nxpo.or.th/th/en/bcg-in-action/> (Retrieved 2024, January 21).
- Phruthipinyo, C. (2010). *Principles of social research*. Bangkok: Charoendee Mankong Printing.
- Siam Commercial Foundation. (2021). *10 life skills that you must have*. Available on <https://thepotential.org/knowledge/10-skills-2021/> (Retrieved 2024, January 21).
- Sittilop, R. (2023). *Essential work skills in the 21st century*. [Master of Management Thesis]. Mahidol University Bangkok.
- Sirinakorn, S. (2014). *A guide to organizing the learning process to develop the potential of youth leaders*. Bangkok: Siam Commercial Bank Foundation.
- Srisa-Ard, B. (2011). *Introduction to Research*. Bangkok: Suweerivasarn.

- Thananchai, N. (2008). *Youth participation in the development of the San River natural resource database, Mueang District, Lamphun Province*. [Master of Science Thesis]. (Agriculture) agricultural promotion Chiang Mai University.
- The Bureau of Registration Administration. (2022). *Population statistics by age*. Available on <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableAge> (Retrieved 2023, April 11).
- The Chaipattana Foundation. (2024). *Sufficiency Philosophy Economy*. Available on <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html> (retrieved 2024, Mach 5).
- Watthanaporn, S. (2022). Factors affecting creative thinking skills of Thai youth. *Journal of Educational Studies, Khon Kaen University*, 47(1), 1–16.
- Wunwong, Y. (2018). Strategies for managing student development activities to enhance life skills and career skills. of secondary school students. *Sripatum Chonburi Academic Journal*, 14(4), 159–170.